

Korrupciófigyelő

Hatodik jelentés

Készítették:

Vincze Orsolya, Léderer Sándor (K-Monitor), Kapronczay Stefánia, Pásztor Emese, Kunos Zsuzsanna
(TASZ)

Szakértői véleményt adott:

Erdélyi Katalin (Átlátszó), Gyükeri Mercédesz (HVG), Reszkető Petra (Budapest Intézet)

Budapest, 2022.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Az átláthatóságot csökkentő és a korrupció elleni fellépést nehezítő intézkedések	6
Megalakult a Koncessziós Tanács	6
A legfőbb ügyész és az alapvető jogok biztosa pozíciójának bebetonozása	7
Médiatanács	9
Kiemelt beruházások	9
Oltásokról, fertőzöttségről szóló adatok	11
Vakcinabeszerzés	12
A Vadászati Világkiállítás költségei	12
2. A költségvetéssel kapcsolatos visszasságok	13
Növekvő államháztartási hiány, átláthatatlan központi költségvetés	13
3. Tőkekoncentráció és a közvagyon kiszervezése	16
Kormányzati nagyberuházások – NER-es vállalkozókkal	16
NER-közeli piaci műveletek	17
Nagy mértékű állami privatizáció	19
Pénzosztás a kulturális ágazatban	21
Közhatalmi pozíciók privatizálása	21
4. Ellenzéki vezetésű önkormányzatokat aránytalanul érintő döntések	23
Népfürdő-beruházás	23
Csak a fideszes kerületek kaptak fejlesztési pénzeket, maradhat az iparűzési adó megvonása	24
2022-ben sem emelhetnek adót az önkormányzatok	24
Közbeszerzési Döntőbizottság	25
Őszi hacacaré	26
Göd önkormányzata	26
Egyéb releváns	26

Miközben a koronavírusjárvány negyedik, illetve ötödik felfutási hulláma határozta meg az állampolgárok mindennapjait, a Kormány – olykor trükkös módszereket használva – bebiztosította, hogy az elvileg független, ellenőrző szervek élén még hosszú évekig a jelenlegi kormányzatot kiszolgáló szereplők foglalhassanak helyet – nem függetlenül a közelgő országgyűlési választásoktól. Leplezetlenül támogatták a fideszes érdekekhez köthető beruházásokat és a gazdasági klientúrát – a közhatalom egyre inkább a kormányzathoz közeli szereplők magánérdekeltségeit szolgálta, miközben a minőségi közszolgáltatások leépítése volt megfigyelhető. Az elszabaduló infláció mellett a költségvetés óriási hiánnyal zárt. Az áttekintett időszakra esik az elmúlt évek kétségkívül legjelentősebb korrupciós botránya is, a Schabl-Völner-ügy, amely messze túlmutat a végrehajtói pályázatok törvényellenes elbírálásán: a szövevényes esetben az Országos Bírói Hivatal, a Fővárosi Törvényszék, valamint számos neves egyetem is érintetté vált, és ez az alapjaiban rendítheti meg a közintézményekbe vetett bizalmat.

Hatodik jelentésünk a 2021. októbere és 2021. decembere/januárja közötti időszakot tekinti át. Bemutatjuk, hogy

- *Átszervezések és törvénymódosítások segítségével bebetonozták pozíciójába az ÁSZ alelnökét, megerősítették a Legfőbb Ügyész és az alapvető jogok biztosa elmozdíthatatlanságát. A jövőben – legalább kilenc éven keresztül – a koncessziókról és számos engedélyköteles tevékenységről a Kormány volt államtitkára dönthet.*
- *Mindeközben továbbra is titokban tartották a járványügyi szempontból lényeges (oltási, fertőzöttségi) adatokat.*
- *Átláthatatlanná és ellenőrizhetetlenné vált a kormányzati munka és a költségvetés, nem valósulhatott meg az intézkedések társadalmi és szakmai kontrollja, megszűnt a társadalmi párbeszéd.*
- *A kormány szelektíven – olykor leplezetlenül pártállásra tekintettel – támogatja a kormányközeli elit beruházásait, többször lényegesen befolyásolva a piaci viszonyokat.*
- *A különböző önkormányzatokat pártérdekek mentén támogatják vagy büntetik.*

Összességében elmondható, hogy a legutóbbi jelentésekben tárgyalt, a korrupciós kockázat szempontjából káros tendenciák – az ellensúlyok gyengítése, a NER-közeli klientúra helyzetbe hozása, az állami és magánérdekek összefonódása – a tárgyalt időszakban is jellemzőek voltak.

A K-Monitor és a TASZ 2020 szeptemberében indította el közös Korrupciófigyelő programját azzal a céllal, hogy háromhavonta kiadott jelentésben értékeljék az állami korrupció, valamint a jogállamiság leépítésére irányuló törekvések alakulását. **A jogállam eróziója és a korrupció közpolitikai eszközzé emelése** Magyarországon egyszerre, egymással szoros összefüggésben történik, többnyire valamilyen közérdekű cél mögé rejtve. Ez jelenleg a koronavírus okozta válság elleni fellépés. A K-Monitor és a TASZ célja, hogy saját szakterületeiken szerzett tapasztalataikat egyesítve világítsanak rá a válságkezelés árnyékában zajló korrump folyamatokra. A szerteágazó intézkedések hiteles értékelése érdekében egy-egy terület ismert szakértői is kommentálják a jelentést, az ő meglátásaik is megjelennek az elemzésben.

A jelentések egységes módszertan alapján készülnek. Az első jelentés a koronavírus-járvány első szakaszának eseményeit vizsgálta, elsősorban a különleges jogrend alatt zajló jogalkotás eredményeinek értékelésével. Második jelentésünk a járvány második hullámának elejétől követte, ahogy a járvány elleni védekezés, illetve az erre való hivatkozással megtett lépések mellett egyre hangsúlyosabbá vált a 2022-es országgyűlési választásokra való politikai és gazdasági felkészülés.

Jelentéseinkben visszatérően vizsgálunk előre lefektetett kritériumokat, de mindig reagálunk az aktuális, jelentős eseményekre is. Az állandóság jegyében megfogalmaztuk azt a hat pozitív állítást – két külön, de egymással szorosan összefüggő csoportba sorolva –, melyek érvényesülését visszatérően vizsgáljuk valamennyi jelentésünkben, és minden vizsgált intézkedést ezen követelmények szerint értékelünk. Az állítások – melyeket sorszámuk szerint feltüntetünk minden elemzett intézkedés és jelenség mellett, aszerint, hogy az adott intézkedés vagy jelenség mely követelményt sérti – az alábbiak.

Korrupció és hatalommal visszaélés témakör

- 1. A kormány nem használhat fel közpénzt saját hatalma megerősítése, megtartása érdekében.*
- 2. A kormány nem rendelkezhet a közvagyon felett oly módon, hogy a politikai közösség egy csoportját (pl. helyi önkormányzatok) politikai elköteleződés alapján, vagy autonóm szervezetek autonómiájuk csorbításának céljával hátrányos helyzetbe hozza.*

3. *A kormány nem biztosíthat közpénzből származó forrásokat a vele rokonszenvező (gazdasági) szereplők számára kizárólag ezen tulajdonságukra tekintettel.*

Jogállamiság témakör

4. *Az államnak kötelessége átláthatóan működni, döntéseiről és azok indokairól a polgárokat tájékoztatni olyan módon, ami a közhatalom ellenőrzését lehetővé teszi számukra.*
5. *A kormány köteles tartózkodni minden olyan magatartástól, amely a meglévő függetlenség szintjét csökkenti vagy annak garanciáit aláássa az önkormányzatok és a független állami szervek tekintetében.*
6. *A kormány köteles tartózkodni attól, hogy a jogállami garanciákat és a közpénzek felelős kezelésének követelményét aláássa, különösen válságkezelési célokra hivatkozva.*

1. Az átláthatóságot csökkentő és a korrupció elleni fellépést nehezítő intézkedések

a) Megalakult a Koncessziós Tanács

Érintett követelmények sorszáma: 4,6

A Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságáról (SZTFH) szóló 2021. évi XXXII. Törvény (továbbiakban: Sztfhv.) értelmében megalakult a Koncessziós Tanács. A Hatóság elnökét a miniszterelnök javaslatára a köztársasági elnök nevezi ki. A hatóság elnöke Bíró Marcell lett, aki 2015 és 2018 között a Miniszterelnöki Kabinetiroda, majd idén nyárig a Miniszterelnöki Kormányiroda közigazgatási államtitkára volt.¹ A törvény szerint az SZTFH keretében hattagú Koncessziós Tanács működik, amelynek tagjai a Hatóság elnöke és a Hatóság elnökét rendelet kiadásában helyettesítő elnökhelyettes, a miniszterelnök, a Gazdasági Versenyhivatal elnöke, a Közbeszerzési Hatóság elnöke,

¹https://nepszava.hu/3138460_megalakult-a-koncesszios-tanacs-orban-a-sajat-embereivel-vizsgaltatja-majd-a-botranynos-eljarasait

valamint a Hatóság elnöke által kijelölt egy-egy személy. Szemben a Médiatanács vagy a Közbeszerzési Tanács tagjaival, a Koncessziós Tanács tagjainak nincs az országgyűlési képviselőkhez hasonló vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségük, vagy legalábbis az Sztftv. 21-22.§ erről nem rendelkezik.² A Tanács feladata az egységes állami koncessziós joggyakorlat kialakítása.

A koncessziós gyakorlat eddig is komoly korrupciós kockázatot jelentett, utoljára az autópályák üzemeltetési jogának 35 évre történő átadása váltott ki jelentős sajtóvisszhangot. Az autópálya-koncessziókkal kapcsolatban viszont a Transparency International első fokon pert nyert a Nemzeti Koncessziós Iroda (NKI) ellen, amely elutasította a közérdekű adatigénylését, ahol azokat az adatokat kérték ki, amely alapján indokolható, hogy a koncessziós szerződést 35 évre írják ki, illetve azt, hogy ez az időtáv megfelel-e az uniós irányelveknek. Az NKI korábban arra hivatkozva utasította el az adatok kiadását, hogy az döntés-előkészítő anyag, a bíróság szerint azonban jogos közérdek, hogy a döntés hátterét megismerhesse a közvélemény.³

b) A legfőbb ügyész és az alapvető jogok biztosa pozíciójának bebetonozása

Érintett követelmények sorszáma: 4,5

2021. október 13-án törvényjavaslatot nyújtott be a kormány, amely a legfőbb ügyész és az alapvető jogok biztosa pozíciójának további bebetonozásáról szól.

Az Alaptörvény kimondja, hogy a legfőbb ügyész megbízatása kilenc évre szól, az Országgyűlés választja kétharmados többséggel. Ebből fakadóan egy esetleges kormányváltás esetén kétharmados többségnek kellene felsorakoznia a legfőbb ügyész mögött ahhoz, hogy megválassza őt a parlament. Polt Péter legfőbb ügyész mandátumát 2019 novemberében hosszabbították meg újabb kilenc évre, megbízatása csak 2028-ban járna le. Emellett, a legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvény azt is kimondja, hogy amennyiben a legfőbb ügyész megbízatási ideje lejár, az új legfőbb ügyész megválasztásáig a korábbi legfőbb ügyész marad a pozíciójában. Következik ebből, hogy a legfőbb ügyész ezidáig is szinte elmozdíthatatlan volt, azonban egy október 13-ai törvényjavaslattal újabb lépést tett a kormány Polt Péter pozíciójának bebetonozása felé. Az Országgyűlési törvényt módosító törvényjavaslat szerint a legfőbb

² https://k.blog.hu/2021/10/25/elindult_a_kormany_kisgombochatosaga

³ https://nepszava.hu/3134193_dontott-a-birosag-ki-kell-adni-a-35-eves-sztradatender-hatteranyagait

ügyész megbízatása megszűnésének kimondása felmentése, vagy hivatalvesztése következtében szintén kétharmados többséghez kötődne - így ezekhez is az országgyűlés kétharmadának, tehát legalább 133 képviselőnek a támogatása lesz szükséges a jövőben.

Ugyanez a javaslat szól az alapvető jogok biztosáról, illetve az alapvető jogok biztosának helyetteseiről is. A törvényjavaslat elfogadásával az ő megbízatásuk megszűnésének kimondásához is az országgyűlés kétharmadának támogatása lesz szükséges, ha megbízatásuk megválasztásukhoz szükséges feltételek fennállásának hiánya, összeférhetetlenségük kimondása, felmentés, vagy a tisztségtől való megfosztás következtében szűnne meg.

Kozma Ákos ombudsman 2019 szeptembere óta tölti be pozícióját, megbízatása hat évre szól. Az alapvető jogok biztosa alapvető jogokat érintő visszasságok esetén vizsgálódhat, de különösen normakontroll indítványozási jogköre miatt töltene be kiemelkedően fontos pozíciót, amivel a jelenlegi ombudsman egyáltalán nem él. 2020-ban két alkalommal kezdeményezte az Alaptörvény egyes passzusainak értelmezését, olyanra azonban még nem volt példa, hogy jogszabály Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatát kezdeményezte volna az Alkotmánybíróságnál.

A korrupció visszaszorítása szempontjából viszont ennél is nagyobb jelentőséggel bír az ügyészség. Az ügyészség feladata többek között a korrupciós bűncselekményekkel kapcsolatos vádemelés, így a korrupciós ügyek feltárásában szinte elengedhetetlen szerepet játszik. Jogállami keretek között elengedhetetlen, hogy a legfőbb ügyész szakmailag független, a korrupciós bűncselekményeket minden politikai oldalon feltárni törekvő személy legyen. Korábban számos példát láthattunk arra, hogy az ügyészség szabott gátat korrupciós ügyek feltárásának, az Átlátszó készített ezekből gyűjteményt 2021-ben.⁴ Ebből kiderül, hogy többek között a Híd a munka világába program, az Elios-ügy, valamint a 4-es metró korrupciós ügyeinek kivizsgálása is az ügyészségnél rekedt meg. Mind az Elios, mind a 4-es metró ügyében az Európai Unió Csalás Elleni Hivatala (OLAF) súlyos szabálytalanságokat állapított meg, a magyar ügyészség azonban nem látott korrupciós bűncselekményt ezekben az esetekben. A legfőbb ügyész személyétől függetlenül rendkívül aggályos az, ha a pozíciót betöltő személyt szinte lehetetlen leváltani, hiszen garanciális érdek fűződik ahhoz, hogy amennyiben valaki a pozícióját nem tölti be megfelelően, észszerű keretek között el lehessen onnan mozdítani.

⁴<https://atlatszo.hu/2021/09/16/elszabotalt-nyomozasok-20-fontos-ugy-ami-megakadt-az-ugyeszsegen/>

c) Médiatanács

Érintett követelmények sorszáma: 4,5

Lemondott Karas Mónika a Médiatanács vezetéséről és a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) elnöki posztjáról. A Médiatanács tevékenysége nagy hatást gyakorol a sajtószabadságra és médiapluralizmusra, szerepe kiemelkedő a magyarországi médiapiac szabályozásában, feladata többek között a jogszabályellenes piaci koncentráció megakadályozása. Az állampolgárok kiegyensúlyozott tájékoztatása nagyban függ a Médiatanács tevékenységétől. A Médiatanács feladata lenne a demokratikus nyilvánosság biztosítása a médiában, amely a korrupciós ügyeket övező médianyilvánosság szempontjából is fontos. Ha a Médiatanács vezetője nem független, szakmai alapon megválasztott személy, tehát két okból is korrupciós kockázat: a korrupciós ügyek nyilvánossághoz közvetítéséhez megfelelő médiakörnyezet kell, továbbá a médiapiacon belüli korrupciós kockázatok, jogellenes piaci koncentrációk miatt.

Karas Mónika lemondása mögött egyelőre nem tudni, hogy milyen indokok állhatnak, nyilatkozatában új szakmai kihívások keresésével indokolta, viszont lemondása azt eredményezi, hogy a jelenlegi kormánytöbbség választhatja meg utódját újabb kilenc évre. A 24.hu számításai szerint Karas Mónika végkielégítés és kártalanítás címén több mint 40 millió forintot kaphatott, a továbbiakban az Állami Számvevőszék alelnökeként dolgozik tovább.⁵

d) Kiemelt beruházások

Érintett követelmények sorszáma: 1,3,6

Új központja épül a Matthias Corvinus Collegiumnak (MCC), amely az alapítóján keresztül a kormányzathoz köthető. A beruházás különlegessége, hogy kormányrendeletben mondták ki, hogy a beruházásra nem vonatkoznak az általános szabályok. Korábban, az Első Korrupciófigyelő Jelentésben⁶ már felhívtuk a figyelmet arra, hogy a 370/2020. (VII.30.) Kormányrendeletben a Mathias Corvinus Collegium jelentős támogatáshoz jutott. A 370/ 2020. (VII.30.) Kormányrendelet már kimondta azt is, hogy a beruházással összefüggésben építészeti-műszaki tervpályázati eljárást nem kell lefolytatni, valamint építészeti-műszaki tervtanácsai véleményt sem kell beszerezni. A szeptemberben elfogadott

⁵ <https://24.hu/belfold/2021/11/15/karas-monika-nmhh-asz-vegkielegites-kartalanitas/>

⁶ <https://tasz.hu/a/files/korrupciofigyelo-első-jelentes.pdf>

525/2021. (IX. 8.) Kormányrendelet, a 370/2020. (VII.30.) kormányrendeletet egészíti ki, és további szabályok alól ad felmentést a beruházásnak azáltal, hogy az MCC új központja esetében településképi véleményezési eljárást sem kell lefolytatni, és az intézmény esetében településképi bejelentési eljárásnak sincs helye.⁷

Továbbá, a kormányrendelet elrendeli, hogy a beruházás során országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: OTÉK) 45. §-át sem kell alkalmazni.

Így, az MCC-beruházás során

- megváltoztatható a telek természetes terepfelülete és az értékes növényállománya
- a természetes terepfelületet tereprendezéssel nem csak a helyi építési szabályzat előírása szerint lehet megváltoztatni
- nem rendelheti el helyi építési szabályzat lejtős terepen támfal építését településrendezési, vagy biztonsági okokból sem.

A szeptemberben elfogadott kormányrendelet emellett meghatározza azt is, hogy a beruházásra nem vonatkoznak a Budavári Önkormányzat Képviselő-testületének rendeleteinek egyes pontjai. Míg minden egyéb helyi beruházásnak be kell tartania a képviselő-testület által érvényesen elfogadott rendeleteket, a Mathias Corvinus Collegium beruházása kivételt képez ez alól, amelyre semmilyen elfogadható indokot nem láttunk.

Szeptemberben az 546/2021. (IX. 24.) Kormányrendelet nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházássá nyilvánította a Magyar Nemzeti Bank székházának átépítését. Ennek következtében sem a kerületi hatályos településrendezési tervet, sem az országos településrendezési és építési követelményekről szóló jogszabályt, valamint a műemlékvédelmi szabály rendelkezéseit sem kell az átépítés során alkalmazni.⁸

⁷ https://hvg.hu/gazdasag/20210908_Matthias_Corvinus_Collegium_epitkezes_szabalyozas

⁸ <https://444.hu/2021/09/24/egy-uj-kormanyrendelet-miatt-az-mnb-szekhaz-atepitesere-nem-vonatkoznak-a-telepulesrendezesi-tervek-es-a-oroksegvedelmi-torveny-sem>

e) Oltásokról, fertőzöttségről szóló adatok

Érintett követelmények sorszáma: 4

A 444 számolt be arról, hogy egy olvasójuk kikérte és meg is kapta az adatokat az Országos Kórházi Főigazgatóságtól arról, hogy a koronavírus elleni vakcinával oltottak hány százaléka betegedett meg, került kórházba és hunyt el.⁹ Az adatigénylés azért is jelentős, mert megmutatja, hogy ilyen és ehhez hasonló adatokat bármikor elő lehetne állítani, ezzel szemben a lakosság továbbra sem részesül érdemi tájékoztatásban az egyes vakcinák hatékonyságát illetően.

Az információszabadság szempontjából kedvező fejlemény történt a TASZ oltási tervek nyilvánosságra hozásáért indított perei során. A koronavirus.gov.hu oldal archív dokumentumai közé került fel egy 42 oldalas dokumentum, amiben információk találhatók arról, hogy kik kaphatják meg először az oltást és egyéb adatokat is közzétettek az oltási kapacitást érintő lényeges információkról. A dokumentumot az egyik, a TASZ által indított perben csatolta be a Miniszterelnökség.¹⁰ Szintén jó hír az, hogy a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság állásfoglalást tett közzé, amelyben kifejti, hogy a települési fertőzöttségi adatok megismeréséhez fűződő közérdek jelentős, ezért a polgármestereket tájékoztatni kell ezekről az adatokról.¹¹ Egy közérdekű adatok iránt indított perben pedig a Fővárosi Törvényszék elsőfokú ítélete szerint az Országos Kórházi Főigazgatóság alapvető fontosságú adatokat tartott vissza, amikor nem adott ki közérdekű adatokat a járványra vonatkozóan. A bíróság ítéletében kimondta, hogy a hivatalnak ki kell adnia napokra és kórházakra lebontva, hogy mennyi covidos beteget ápoltak intenzív és nem intenzív osztályon tavaly szeptembertől idén márciusig. Az ítélet ellen az Országos Kórházi Főigazgatóság fellebbezhet.¹²

⁹<https://444.hu/2021/09/02/minden-eddiginel-reszletesebb-adatokat-tudtunk-meg-arrol-hogy-a-beoltottakat-milyen-aranyban-tamadta-meg-a-koronavirus-magyarorszagon>

¹⁰ <https://telex.hu/koronavirus/2021/11/11/koronavirus-oltasi-terv-tasz-kozerdeku-adatigenyles-per-nnk>

¹¹<https://24.hu/belfold/2021/11/11/koronavirus-negyedik-hullam-fertozottsegi-adatok-naih-allasfoglalas/>

¹²<https://444.hu/2021/11/19/a-birosag-szerint-nyilvanossagra-kell-hozni-a-visszatartott-korhazi-jarvanyadatokat>

f) Vakcinabeszerzés

Érintett követelmények sorszáma: 4,6

Magyarország kormánya úgy döntött, hogy egyedüli EU-s országgént kilép a harmadik uniós oltóanyag-szerződésből, ennek viszont az lett volna a következménye, hogy egy esetleges kormányváltást követően sem fog részesülni a szerződés alapján szállított vakcinákból.¹³ Később azonban kiderült: Magyarország mégis részt vesz a harmadik körös vakcinabeszerzésben, amit az Európai Bizottság egyik szövivője is megerősített.¹⁴

g) A Vadászati Világkiállítás költségei

Érintett követelmények sorszáma: 3,6

Szeptemberben zajlott a vadászati világkiállítás. Az Egy a Természettel Nonprofit Kft. nevű állami cégtől a hvg.hu közérdekű adatigénylés útján próbálta megtudni, hogy hogyan költötték el a honlapjukon feltüntetett kutatásokra és hatástanulmányokra költött több mint 83 millió forintot. A cég a veszélyhelyzeti kormányrendeletre hivatkozva kérte a 15 napos válaszadási határidő 45 napra hosszabbítását, amelyet csak akkor kérhetett volna, ha a határidőben való teljesítés a közfeladatot ellátó szerv veszélyhelyzettel összefüggő közfeladatai ellátását veszélyeztetné - ebben az esetben azonban nyilvánvalóan nem erről volt szó. A 45 nap elteltével újabb 45 nap hosszabbítást kértek, majd október végén teljesítették az adatigénylés egy kisebb részét, amelyből az derült ki, hogy a kiállítás hivatalos dalának költsége nettó 2,345 millió forint volt. Az adatigénylésekből később kiderült, hogy a Vadászati Világkiállításra 17 milliárd forintot költöttek, amelyből 5,2 milliárdot fordítottak a kiállítás vidéki költségeire.¹⁵

¹³<https://telex.hu/koronavirus/2021/09/11/ursula-von-der-leyen-pfizer-beszerzes-kormanyvaltas>

¹⁴<https://444.hu/2021/11/26/magyarorszag-visszabulizta-magat-az-eu-s-vakcinabeszerzesbe-a-gyerekek-oltasa-miatt>

¹⁵

<https://atlatzso.hu/kozpenz/2021/12/28/2021-a-ner-es-vadaszok-eve-volt-a-legemlekezetesebb-kozpenze-getesek-a-vadaszati-kiallitasrol/>

<https://atlatzso.hu/kozpenz/2022/01/25/megtalaltuk-a-vadaszati-kiallitas-videki-koltsegeit-5-milliard-forintot-szortak-szet/>

2. A költségvetéssel kapcsolatos visszasságok

Érintett követelmények sorszáma: 4

a) Növekvő államháztartási hiány, átláthatatlan központi költségvetés

Ahogy arra már előző jelentésünkben is felhívtuk a figyelmet, 2021 második felére a Kormány teljesen elengedte az államháztartási hiányt – csak novemberben több mint 1000 milliárd forint volt a havi hiányadat,¹⁶ ami a nyugdíjprémium kifizetésének és a nyugdíjak év elejéig visszamenőlegesen történő korrekciójának köszönhető. A 2021-es költségvetési deficit 7,4%-ot (5101,5 milliárd forintot) tett ki, ez a terv 223 százaléka. (Igaz, valamivel a bevételek is nagyobbak voltak az eredetileg tervezettnél.)¹⁷ A nyár elején elfogadott 2022-es költségvetési hiányt is magasan, 5,94%-os szinten határozták meg. (Ez többek között annak köszönhető, hogy még a 2020-ban az EU a COVID-járványra tekintettel eltekintett a konvergenciakritériumok alkalmazásától – más tagállamokhoz hasonlóan Magyarország is élt a lehetőséggel, hogy kevésbé termelékeny beruházásokkal ösztönözze a gazdasági növekedést, illetve a közelgő választási évre fordulva számos jóléti intézkedést – adóvisszatérítés, nyugdíjprémium – hirdettek meg.)

Az egyre romló államháztartási folyamatok azonban novemberben még Matolcsy György MNB-elnököt is arra készítették, hogy publicisztikában hívja fel a Kormányt az egyensúly helyreállítására – a jegybankelnök első sorban a hiányt termelő nagy állami beruházások leállítását sürgette. Decemberre a Pénzügyminisztérium is (részben) elismerte a beavatkozás szükségességét, és a 2022-es hiánycélt 5%-ra mérsékeltek, valamint bejelentették az államháztartási kiadások további csökkentését – ez a Gazdaság-újraindítási Alapot is érinti. A kiadáscsökkentés kihat továbbá az ellenzéki vezetésű Fővárosi Önkormányzatra, valamint a kerületekre is: 13,2 milliárd forinttal csökken Egészséges Budapest Program kerete, ami a teljes jövő évi keretösszeget elvonását jelenti. Emellett 4,7 milliárd forinttal kevesebb jut a

¹⁶ Megugrott az államháztartás hiánya, 2021. december 8.

<https://infostart.hu/gazdasag/2021/12/08/megugrott-az-allamhaztartas-hianyja>

¹⁷ <https://kormany.hu/hirek/a-2021-es-koltsegvetes-megalapozta-a-magyar-gazdasag-ujrainditasat>

budapesti fejlesztésekre. A 2022-re tervezett legalább 755 milliárd forint összegű kiadáscsökkentés tételeinek ötöde még nem ismert: erre a PM tesz majd javaslatot¹⁸ – kérdés, hogy érinti-e ez azokat a fejlesztési terveket, amelyeket eredetileg az uniós Helyreállítási és Ellenállási Alapból (közkeletű nevén RRF-ből) finanszíroztak volna.¹⁹

A beharangozott egyensúlyi intézkedések ellenére a Kormány nem tett le arról, hogy megjutalmazza a politikailag aktív szavazókat: az infláció miatti értékcsökkenést kompenzáló nyugdíjkifizetésen túl, novemberben a nyugdíjra jogosultak egységesen 80 ezer Ft összegű nyugdíjprémiumra váltak jogosulttá, 2022 januárjától pedig a tervezett 3% helyett – az inflációs korrekciónak köszönhetően – 5%-kal emelkednek a nyugdíjak – ugyanakkor ezt a módosítást nem vezették át a költségvetési törvényben, tovább fokozva a költségvetés átláthatatlanságát. Emellett 13. havi nyugdíj teljes összegét megkapják a nyugdíjasok. A Portfolio számítása szerint a kormány így 330 milliárd nem tervezett kiadás kifizetésére vállal kötelezettséget.²⁰ A korábbi bejelentéseknek megfelelően a magas jövedelmű családok is nem tervezett jutattásokban részesülnek: a becslések szerint ez 600 milliárd forint kiadást jelent a központi költségvetésnek.²¹ A munkavállalók számára kedvezőbb módon alakul a munkát terhelő közterhek mértéke, valamint 2022. januártól emelkedik a közfoglalkoztatásban résztvevők havi bruttó bére bruttó 85 ezerről bruttó 100 ezer forintra.²²

Valószínű, hogy a kiadáscsökkentési tervvel összefüggésbe hozható a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér üzemeltető Budapest Airport lehetséges megvásárlásának²³ elhalasztása a választásokat követő időszakra²⁴ – itt korábban a vevőként az Indotek csoport és a MOL Nyrt. részvétele merült fel.²⁵ A Kormány ugyanakkor nem táncolt ki egy másik hatalmas ügyletből: miután 2021 áprilisában a stratégiai társaságokra vonatkozó jogszabályokra hivatkozással megakadályozták, hogy az osztrák Vienna

¹⁸ Megvan, hol farag le a kormány 755 milliárd forintot jövőre - Egy része egyelőre csak ígéret, 2021. december 23.

<https://www.portfolio.hu/gazdasag/20211223/megvan-hol-farag-le-a-kormany-755-milliard-forintot-jovore-egy-resze-egyelore-csak-igeret-517890>

¹⁹ A magyar helyreállítási tervet továbbra sem fogadta el az Európai Bizottság, ezért Magyarország nem jutott még hozzá ezekhez a forrásokhoz. Ugyanakkor a Kormány – hazai költségvetési forrásból – már elkezdte az összesen 2500 milliárd forintnyi keretösszegű programok végrehajtását. Erről bővebben írtunk az ötödik korrupciófigyelőben.

²⁰ Kiderült: valójában 14. havi nyugdíjat is kapnak a nyugdíjasok, 2021. december 14.

<https://www.portfolio.hu/gazdasag/20211214/kiderult-valojaban-14-havi-nyugdijat-is-kapnak-a-nyugdijasok>

²¹ A Fidesz a közmunkástól a nyugdíjasig ezermilliárdokat oszt szét, 2021. december 17.

<https://444.hu/2021/12/17/a-fidesz-a-kozmunkastol-a-nyugdijasig-ezermilliardokat-oszt-szet>

²² Orbán Viktor: 100 ezer forint lesz a közmunkások bére, 2021. december 15.

<https://mfor.hu/cikkek/makro/orban-viktor-100-ezer-forint-lesz-a-kozmunkasok-bere.html>

²³ Hivatalosan is tárgyal a magyar állam Feriehgy visszavásárlásáról a repülőtér tulajdonosával, 2021. november 15.

<https://telex.hu/gazdasag/2021/11/15/budapest-airport-eladas-kormany-lepes>

²⁴ Orbán: A reptér visszavásárlását a választások előtt nem ésszerű nyélbe ütni, 2021. december 13.

https://hvg.hu/gazdasag/20211213_orban_viktor_liszt_ferenc_repuloter_visszavasarlas

²⁵ Mintegy 4 milliárd eurót ajánlhettek a Budapest Airportért, 2021. október 15.

<https://www.portfolio.hu/gazdasag/20211015/mintegy-4-milliard-eurot-ajanlhattak-a-budapest-airportert-505626>

Feriehgy visszavásárlása csak az első, igaz, óriási lépése lehet egy nagyobb mestertervnek, 2021. november 4.

<https://telex.hu/gazdasag/2021/11/04/eddig-a-stadion-volt-a-slager-mostantol-majd-a-repter-lesz-az>

Insurance Group megszerezze az Aegon magyarországi részesedését, decemberben a Vienna Insurance Group bejelentette, hogy megállapodott a magyar kormánnyal. A megállapodás szerint magyar állam 45 % részesedést szerez az Aegon-ban és a Union Vienna Insurance Group Biztosító Zrt.-ben.²⁶

Kérdés, hogy ezt az összefonódást befolyásolja-e, hogy 2022 januárban az Európai Bizottság arra az előzetes következtetésre jutott, hogy a Kormány vétójával megsértette az uniós jogot. (További nem tervezett kiadást jelent, hogy a 2020-ban Mészáros Lőrinc érdekeltségétől megvásárolt Mátrai Erőmű növekvő veszteségének finanszírozása mellett a kormány kifizetni tervezi a vállalat 45 milliárd forint értékű légszennyezési költségeit.²⁷)

Az államháztartás átláthatóságát és a polgárok közügyekhez való hozzáféréseinek lehetőségét csökkenti, hogy a költségvetési módosítások általában nem kerülnek átvezetésre a tárgyévi költségvetési törvényen²⁸ – a HVG számítása szerint mintegy 85-ször módosították különböző kormányhatározatokkal a költségvetést.²⁹ Így gyakran csak a zárszámadás során válik világossá a kiadások és bevételek összege, azonban annak részletei nem ismerhetők meg, mivel az átcsoportosításról rendelkező kormányhatározatok nem egységes szerkezetben születnek meg.³⁰

A Népszava összesítése szerint például 2021. október 12. és 2021. november 5. között összesen 248 milliárd forintot költött a kormány tartalékokból olyan célokra, amelyek eredetileg nem is szerepeltek a központi költségvetésben.³¹ A lap kiemelte, hogy civil szervezetek is jelentős támogatáshoz jutottak. A civilek támogatása pedig a politikailag legfontosabb minisztérium, a Miniszterelnökségen keresztül történik, amely intézményi szempontból a kormány klientúra-építésének kockázatát hordozza magával.

A kiadáscsökkentés év végi bejelentése mellett ugyanakkor nem maradt el a szokásos decemberi “padlássöprés” és előirányzat-átcsoportosítás sem, ennek részleteiről azonban nem tudunk meg sokat: rejtély például, hogy mely állami vállalatoknak és miért tervez összesen mintegy 208 milliárd forint forrást juttatni a Kormány.³²

²⁶ A magyar kormány és az osztrák VIG megegyezett az Aegon felvásárlásáról, 2021. december 23.

https://hvg.hu/kkv/20211223_aegon_magyar_kormany_vienna_insurance_group

²⁷ Közpénztüzelésre állítják át a Mátrai Erőművet, 2021. december 24.

https://nepszava.hu/3141612_kozpenztuzelesre-allitjak-at-a-matrai-eromuvet

²⁸ A költségvetési törvény egy mese - most elmeséljük, 2021. december 2.

https://k.blog.hu/2021/12/02/a_koltsegvetesi_torveny_egy_mese_most_elmeseljuk

²⁹ https://hvg.hu/gazdasag/20220118_koltsegvetes_modositas_gazdasag_penzugyek

³⁰ A kormány kódjелеk mögé rejtette, hogy mire úszott el a járványvédelmi alap ezermilliárdja, 2021. október 7.

https://hvg.hu/gazdasag/20211007_jarvanyvvedelmi_alap

³¹ Nyeli az állam az újraindítási pénzt, 2021. november 11.

https://nepszava.hu/3137607_nveli-az-allam-az-ujrainditasi-penzt

³² https://hvg.hu/gazdasag/20211230_koltsegvetes_beruhazas_allamhaztartas_atcsoportositas

Ahogy azt már többször is kifejtettük, a költségvetés átláthatóságát nagyban csökkenti az óriásira duzzasztott költségvetésen belüli alapokon (pl. ilyen a Beruházási, illetve a Gazdaság-újraindítási Alap – ezek részletezését nem ismerjük) túl az is, hogy a költségvetést viszonylag hamar, a közeljövő gazdasági folyamatait nem ismerve fogadja el az Országgyűlés, vagyis mire hatályba lépnének, már lényegében egyáltalán nem tükrözik a valós gazdasági állapotokat. A homályt tovább fokozza, hogy idén december végén a Kormány nemes egyszerűséggel – a vészhelyzetre hivatkozva – felmentette magát az államháztartási törvény által előírt azon kötelezettség alól, hogy közzétegye a következő három évre vonatkozó fiskális kitekintést és a bevételi és kiadási sorokra vonatkozó részletes terveit, másrészt felhatalmazta magát arra, hogy vészhelyzeti rendeletekkel és határozatokkal továbbra is – a rendes eljárást megkerülve – átírja a költségvetést.³³

3. Tőkekoncentráció és a közvagyon kiszervezése

a) Kormányzati nagyberuházások – NER-es vállalkozókkal

Érintett követelmények sorszáma: 4,3

2021. októberben megkezdődött a Budapest-Belgrád vasútvonal korszerűsítése. Az alapkötetelnél beszédet mondó Palkovics László innovációs és technológiai miniszter elmondta, hogy a beruházás célja a “keleti nyitás” politikájának, így különösen a Kínával való kereskedelmi kapcsolatok erősítése.³⁴ A projekt 160 km hosszú magyar szakaszának költségét 750 milliárd forint összegűre becsülik. A beruházás 85 %-a kínai állami hitel lehívásával valósul meg. A vonatkozó szerződést, valamint a projekt megvalósíthatósági tanulmányát 10 évre titkosították, így hivatalos információk nem állnak a nyilvánosság rendelkezésére, annak ellenére, hogy több jogerős ítélet is kötelezi a Külgazdasági és

33

<https://www.portfolio.hu/gazdasag/20211228/kritikus-fontossagu-dokumentumot-nem-hoz-nyilvanossagra-a-kormany-518528>

³⁴A Budapest-Belgrád vasútvonal korszerűsítése - alapkötetel, 2021. október 15.
<https://www.mavcsoport.hu/mav/budapest-belgrad-vasutvonal-korszerusitese-alapkoletel>

Külgyminiszteriumot a hitelszerződés³⁵ és az alvállalkozói szerződések³⁶ kiadására. Újságírók becslése szerint Szerbiában 1,4 milliárd forinttal lesz olcsóbb a projekt megvalósítása kilométerenként. Hivatalos adatok hiányában a beruházás gazdasági megtérülésére is csak becslések léteznek. A Magyarország számára legkedvezőbb becslés szerint is legalább 130 év múlva térülhet meg a beruházás. A kivitelezési munkákat a Mészáros Lőrinc érdekeltségébe tartozó vállalkozások kínai cégekkel közösen végezhetik (például RM International Zrt., China Tiejiju Engineering & Construction Kft., China Railway Electrification Engineering Group (Magyarország) Kft., R-Kord, a V-Híd, Fejér-B.Á.L., ZTE, Huawei).³⁷

Tarol a közbeszerzéseken a korábban Tombor Andráshoz köthető B+N Referencia Zrt., amely az elmúlt egy évben 480 milliárd forint értékű megbízást kapott a magyar államtól.³⁸ A takarítói profilt létesítményüzemeltetés irányába bővítő cég megrendelői között jelenleg a MÁV, kórházak és a Fradi is megtalálható.

b) NER-közeli piaci műveletek

Érintett követelmények sorszáma: 1, 6,3

Miután nyáron a 4iG Nyrt. és az állami Antenna Hungária Zrt. tulajdonosi jogait gyakorló nemzeti vagyon kezeléséért felelős tárca nélküli miniszter “együttműködési megállapodást” kötött, a 4iG többségi tulajdont szerezhet az országos digitális földfelszíni televíziós és analóg rádiós műsorterjesztés kizárólagos szolgáltatójában. A tranzakció politikai és gazdasági jelentőségéről előző jelentésünkben már írtunk. A tulajdonszerzés a német fegyver- és járműipari vállalat, a Rheinmetall AG 4iG-ben való stratégiai befektetéséből jöhet létre. Rheinmetall AG eközben Zalaegerszegen kezdett el fegyvergyárat építeni. A BM a stratégiai társaságokra vonatkozó szabályok alapján várhatóan 2022 januárjában dönt arról, hogy az Aegon-ügyhöz hasonlóan megakadályozza-e a vásárlást. Figyelemmel a 4iG tulajdonosi szerkezetére és a zalaegerszegi beruházásra, aligha várható akadékoskodás a kormány részéről.³⁹ A Jászai

³⁵Szél Bernadett: két hete maradt a külügynek, hogy kiadja a Belgrád-Budapest vasúti szerződést <https://magyarnarancs.hu/belpol/szel-bernadett-ke-t-hete-maradt-a-kulugynek-hogy-kiadja-a-belgrad-buda-pest-vasuti-szerzodest-242437&sa=D&source=docs&ust=1643627270767545&usg=AOvVaw1gbDykgaM Mph7cnnuTLF8A>

³⁶ https://hvg.hu/gazdasag/20211126_budapest_belgrad_itelet_transparency

³⁷ Budapest-Belgrád: A 979 év alatt megtérülő vasútvonal, 2021. november 26. <https://telex.hu/komplex/2021/11/26/budapest-belgrad-a-979-ev-alatt-megturu-lo-vasutvonal>

³⁸ A takarítócég, amely egy év alatt közel 480 milliárd forintnyi állami megrendelést kapott, 2021. november 19. <https://g7.hu/vallalat/20211119/a-takaritoceg-amely-egy-ev-alatt-kozel-480-milliard-forintnyi-allami-megrendelést-kapott/>

³⁹ 4iG: magyar–német–portugál óriáscég formálódik, amely privatizálná a magyar távközlési ágazatot, 2021. november 25. <https://telex.hu/gazdasag/2021/11/25/4ig-magyar-nemet-portugal-oriasceg-formalodik-amely-privatizalna-a-magyar-tavkozlesi-agazatot>

Gellért által vezetett NER-közei cég regionális terjeszkedésbe is kezdett. A cég októberben megvásárolta a Telenor montenegrói leányvállalatát,⁴⁰ novemberben bejelentette, hogy megveszi a román RCS & RDS csoporttól a DIGI magyarországi érdekeltségeit,⁴¹ decemberben pedig az albán távközlési piac leggyorsabban növekvő társaságát.⁴²

A miniszterelnök vejének, Tiborcz István érdekeltségében álló BDPST Zrt. profilját bővítve megvásárolta a pénzügyi szolgáltatásokat kínáló Gránit Bank Zrt. 57 %-t.⁴³ A tranzakció értéke nem nyilvános.⁴⁴

2021. november 15-én lépett hatályba az a veszélyhelyzeti kormányrendelet, amely hatósági árat határozott meg az üzemanyagoknak.⁴⁵ Ugyan a kormányrendelet 2022. január 1. napján hatályát veszítette, a szabály törvény formájában 2022. február 15-ig továbbra is hatályban marad.⁴⁶ A jogszabály amellett, hogy jelentősen korlátozta a benzinkutakat üzemeltetők szolgáltatási szabadságát, a tevékenység fél évre való felfüggesztésével fenyegeti azokat, akik nem a veszélyhelyzeti szabályok szerinti járnak el. A felfüggesztés ideje alatt az üzemeltetést más, az innovációért és technológiáért felelős miniszter által kijelölt szolgáltató végezheti,⁴⁷ amely teret nyithat a benzinkútpiac átrendezésének.

2021. december 14-én a kormánytöbbség elfogadta a rendkívüli jogrend meghosszabbítását. A módosítással a kormány hosszú távra törvénybe csomagolta a közpénzek felhasználását érintő "veszélyhelyzeti" szabályokat.⁴⁸ A törvénymódosítás a veszélyhelyzeti szabályokat átvéve, a veszélyhelyzettől függetlenül kivonja a közbeszerzési törvény alól az Eximbank biztosítási, garancia- és kezességi szerződéseit, melyeket a bank pénzügyi szolgáltatási tevékenységből, kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységből és befektetési szolgáltatási tevékenységből eredő kockázatainak biztosítására kötött. Szintén nem kell alkalmazni a közbeszerzési szabályokat az Eximbank által a központi költségvetés terhére, a Kormány készfizető kezessége mellett vállalható viszontbiztosítási,

⁴⁰ Megvásárolta a Telenor montenegrói leányvállalatát a 4iG, 2021 október 27.

<https://444.hu/2021/10/27/megvasarolta-a-telenor-montenegrói-leányvállalatát-a-4ig>

⁴¹ Jászai Gellért 4iG-je 232 milliárdért vette meg a DIGI-t, 2021. november 30.

<https://444.hu/2021/11/30/jaszai-gellert-4ig-je-232-milliardert-vette-meg-a-digi-t>

⁴² A 4iG megvásárolja az albán távközlési piac leggyorsabban növekvő társaságát, 2021. december 23.

<https://www.4ig.hu/a-4ig-megvasarolja-az-alban-tavkozlesi-piac-leggyorsabban-novekvo-farsasagat>

⁴³ Digitális bankba fektet a BDPST Group: megvásárolja a Gránit Bank többségi tulajdonjogát

<https://bdpstgroup.hu/digitalis-bankba-fektet-a-bdpst-group-megvasarolja-a-granit-bank-tobbsegi-tulajdonjogot/>

⁴⁴ Tiborcz István megvette a Gránit Bank többségét, 2021. december 30.

<https://telex.hu/gazdasag/2021/12/30/tiborcz-istvan-granit-bank-orban-viktor>

⁴⁵ A Kormány 624/2021. (XI. 11.) Korm. rendelete az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény veszélyhelyzet ideje alatt történő eltérő alkalmazásáról

⁴⁶ 2021. évi CXXX. törvény a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről, 41-47. §

⁴⁷ Szabályok összefoglalóan lásd

Csütörtökig várja a kormány olyan cégek jelentkezését, amelyek átvénnék a rosszul viselkedő benzinkutakat, 2021 november 15.

<https://444.hu/2021/11/15/csutortokig-varja-a-kormany-olyan-cegek-jelentkezeset-amelyek-atvennek-a-rosszul-viselkedo-benzinkutakat>

⁴⁸ T/17671. számú javaslat a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről

https://www.parlament.hu/web/quest/iromanok-egyszerusített-lekerdezes?p_p_id=hu_parlament cms_pair_portlet_PairProxy_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_auth=9B8RTKUu&hu_parlament cms_pair_portlet_PairProxy_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8_pairAction=%2Finternet%2Fcpql%2Ffoqy_irom.irom_adat%3Fp_ckl%3D41%26p_izon%3D17671

viszontgarancia- és viszontkezeségi szerződéseire. Bővül az állam pénzügyi felelőssége is. Az állam ugyanis visszavonhatatlanul készfizető kezesként felel az Eximbank által a kormányhatározat alapján nyújtott hitel- és pénzkölcsönből eredő fizetési kötelezettségeikért. Az Eximbank többek között a magyar termékek exportjához, magyar cégek nemzetközi versenyképességet javító befektetésekhez nyújt pénzügyi szolgáltatásokat. A bank ezeket a tevékenységeket már nem csak a törvény által eddig felsorolt célokból, hanem a Kormány egyedi döntése alapján “egyéb célokból” is végezheti.

c) Nagy mértékű állami privatizáció

Érintett követelmények sorszáma: 6,3

Ahogy arról korábbi jelentéseinkben beszámoltunk, egy esetleges későbbi kormány mozgásterét szűkítheti, hogy egy szeptemberben elfogadott törvény egészen 2026-ig meghatározza a speciális magánjogi jogalanyok, felsőoktatási intézményeket fenntartó a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványok állami finanszírozását. Az magánjogi intézmények vezetését ellátó kuratóriumok a kormányban vagy a kormánypártokban tisztséget vállaló emberekkel vannak többségben. A nagy értékű vagyonjuttatás és a hosszú távú finanszírozás ellenére az újonnan létrehozott alapítványok nem átláthatóak, közérdekű adatokra vonatkozó közzétételi listáik nem felelnek meg a vonatkozó információszabadság törvény rendelkezéseinek.⁴⁹

A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. nyáron több értékes ingatlant (a fővárosi Andrassy út 73-75. alatti MÁV-székház, a várnegyedi Táncsics Mihály utca 1. szám alatti épületet, amely Kulturális Örökségvédelmi Hivatalként működött, valamint a siófoki Erzsébet Szállodát) árverés útján, csomagban privatizált az ReoCo Value Added Ingatlanalap részére.⁵⁰ A cég a reptérvásárlás kapcsán már említett Indotek-Investments Alapkezelő Zrt.-hez tartozik, amely a Florange Property Kft.-én keresztül Jellinek Dániel többségi tulajdona. Jellinek Magyarország egyik leggazdagabb embere.⁵¹ A Balatoni Hajózási Zrt. (Bahart) három ingatlanának nyári eladása mellett, egy másik privatizációs csomag részeként a Victoria Ingatlanhasznosító Kft. vásárolta meg az Orfű AquaPark és az EMMI egykori budapesti irodaházát. A cég tulajdonosa az V. kerületi önkormányzati ingatlanokat korábban felvásárló Schimicsek Tibor.⁵² Továbbra

⁴⁹ Mi történik az alapítványoknak kiszervezett közvagyonnal? 2021. november 24.

https://k.blog.hu/2021/11/24/kekva_830

⁵⁰ Egyszerre kilenc állami ingatlant vett meg az egyik leggazdagabb magyarhoz köthető alap, 2021. november 26.

<https://www.napi.hu/ingatlan/allami-ingatlan-mnv-budai-var-mav-szekhaz-andrassy-ut-jellinek-daniel-milliardos.740968.html>

⁵¹ A kormányzati vagyonkezelő sem lazsált, ha értékes ingatlanokat kellett eladni milliárdos befektetőknek, 2021. november 25.

<https://444.hu/2021/11/25/a-kormanyzati-vagyonkezelo-sem-lazsalt-ha-ertekes-ingatlanokat-kellett-eladni-milliardos-befektetoknek>

⁵² A lélegeztetőbiznissz egyik haszonélvezője ismét az állammal üzletelt, 2021. július 22.

https://hvg.hu/360/202129_a_lelegeztetobiznissz_haszna_lubickolnak_benne

sem ismert, hogy kihez került az V. kerületi MALÉV-irodaház, amely fizikailag szorosan összekapcsolódik a már említett Jellinek Dánielhez köthető Sofitel Hotel-lel.⁵³ Az ingatlant csak három éve vásárolta meg az magyar állam, a részben NER-közeli Závodszi Zoltán tulajdonában álló cégtől.⁵⁴ Jellinek a miniszterelnök távoli rokonságába tartozó és egykor a kormánypárthoz közeli Vitézy Tamás vállalkozó nyilvánosan kritizálta “maffiaszerű” piaci műveletei miatt.⁵⁵

Szűkebb ingatlanvagyonra érintve és a forgalmi értékekkel arányosabb vételárakat meghatározva ismét elfogadta az Országgyűlés a Lakástörvény módosítását,⁵⁶ amely nem csak az államot, de a helyi önkormányzatokat is privatizációra kényszeríti.⁵⁷ Ahogy arról már előző jelentésünkben írtunk, a törvényjavaslat korábbi változatát az Alkotmánybíróság a köztársasági elnök indítványára megsemmisítette. A leginkább érintett önkormányzatok egyike, a Budavári Önkormányzat az Alkotmánybírósághoz fordult.⁵⁸

Egy törvényt módosítás részeként a sporttelepként nyilvántartott állami tulajdonú ingatlanok a sportpolitikáért felelős miniszter előzetes egyetértésével bárkinek ingyenesen átadhatóak.⁵⁹ A korábbi szabályok szerint csak önkormányzat, azaz helyi közérdeket képviselő szerv juthatott így ingyenes tulajdonhoz. Mostantól azonban az új tulajdonos bárki lehet. A hasznosítással kapcsolatban annyi megkötés van, hogy az ingyenesen megkapott ingatlant 15 évig “elsődlegesen” sportcélokra kell használni. A szabály tehát nem zárja ki, hogy az ajándékba kapott vagyont “másodlagosan” más, akár magánérdekeket szolgáló célokra is használják.⁶⁰

Módosításra került a nemzeti vagyonról szóló törvény, így öt állami tulajdonban lévő cég is eladásra kerülhet, amely eddig nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonban tartandó

⁵³ Százmilliókat keresve 3,8 milliárdért eladta az állam a Malév irodaházat is, 2021. október 1.

<https://mfor.hu/cikkek/makro/szazmilliokat-keresve-38-milliardert-eladta-az-allam-a-malev-irodahaz-at-is.html>

⁵⁴ Millárdokért vásárolta meg a Malév romját az állam, 2018. július 29.

<https://www.napi.hu/ingatlan/millardokert-vasarolta-meg-a-malev-romjat-az-allam.667051.html>

⁵⁵ Vitézy Tamás szerint a rendszer kiszolgálja, ha a maffiatagok szemet vetnek más vagyonára, 2021. december 15.

<https://24.hu/belfold/2021/12/15/vitezy-tamas-hvg-ner-vagyon/>

⁵⁶ T/16223. számú javaslat a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény, valamint a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény módosításáról

https://www.parlament.hu/web/quest/iromanyok-lekerdezese?p_p_id=hu_parlament cms_pair_portlet_PairProxy_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_auth=fl9cnbRR& hu_parlament cms_pair_portlet_PairProxy_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8_pairAction=%2Finternet%2Fcpls%2Ffoqy_irom.irom_adat%3Fp_ckl%3D41%26p_izon%3D17442

⁵⁷ A korábbi tervnél drágábban lehet majd megvenni a műemléki lakásokat, 2021. november 9.

<https://24.hu/fn/gazdasag/2021/11/09/onkormanyzati-lakas-muemlek-vilagorokseg-torvenymodositas/>

⁵⁸ Az AB-hoz fordul a lakástörvény módosítása miatt Budavár önkormányzata, 2021. december 20.

<http://www.atv.hu/belfold/20211220-az-ab-hoz-fordul-a-lakastorveny-modositasa-miatt-budavar-onkormanyzata>

⁵⁹ T/17442. számú javaslat az egyes vagyongazdálkodási tárgyú rendelkezésekről, valamint egyes vagyongazdálkodást és nemzeti pénzügyi szolgáltatásokat érintő törvények módosításáról

https://www.parlament.hu/web/quest/iromanyok-egyszerusített-lekerdezese?p_p_id=hu_parlament cms_pair_portlet_PairProxy_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_auth=aOvcD24B& hu_parlament cms_pair_portlet_PairProxy_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8_pairAction=%2Finternet%2Fcpls%2Ffoqy_irom.irom_adat%3Fp_ckl%3D41%26p_izon%3D17442

⁶⁰ Ingeny játszanak ki az állami tulajdonban lévő sportlétesítményeket, több törvényt módosítanak emiatt, 2021. november 3.

<https://alfahir.hu/2021/11/03/allami-vagyon-sporttorveny-stadionok-sportletesitmenyek-parlament-mager-andrea-nemzeti>

állami tulajdonban álló társaságként eladási tilalom alatt állt.⁶¹ Privatizálásra kerülhet tehát a magyar Honvédségnek dolgozó HM Armcom Zrt., a HM Currus Zrt., HM Arzenál Zrt., valamint a HungaroControl Magyar Légitforgalmi Szolgálat Zrt. és a RÁBA Járműipari Holding Nyrt.⁶²

d) Pénzosztás a kulturális ágazatban

Érintett követelmények sorszáma: 4,3

A törvénymódosítás érinti a Nemzeti Kulturális Alap forrásait is. Az államháztartási szabályok szerint az olyan elkülönített állami pénzalap mint az NKA költségvetési maradványa felhasználásához a pénzügyminiszter hozzájárulása szükséges. A veszélyhelyzet alatt a kormány a törvényről eltérő szabályokat alkotott. A rendkívüli szabályok szerint a maradvány felhasználásához a miniszter hozzájárulása már nem szükséges, a maradvány teljes összege felhasználható a veszélyhelyzetből eredő, a kulturális ágazatot érintő hátrányos következmények enyhítése érdekében kulturális támogatási célokra. A Kormány egyedi döntésével meghatározhatta azokat a támogatási célokat és kedvezményezetteket, amelyek támogatása céljából a maradvány felhasználható. Ezt a szabályt emeli most törvényi szintre a mostani törvénymódosítás, ami az NKA 2006 és 2020 között felhalmozódott összes maradványára vonatkozik. A kormány a támogatási célok meghatározására a mostani módosítás szerint 2022. december 31-ig jogosult lesz. Az NKA éves bevételei terhére legfeljebb három éves távlatokban és az adott évi bevételi előirányzata feléig vállalhatott kötelezettséget, amely egyes évenként nem haladhatta meg a 20%-ot. A törvénymódosítás szerint ez akár a bevételi előirányzat egésze is lehet.

e) Közhatalmi pozíciók privatizálása

Érintett követelmények sorszáma: 1,3

Talán az egész 2021-es év legnagyobb közéleti botrányát jelentette, hogy decemberben Polt Péter legfőbb ügyész indítványozta Völner Pál Fidesz-es országgyűlési képviselő, egyben Varga Judit igazságügyi

⁶¹ 2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyonról, 6. § (4) bekezdés

⁶² T/17442. Számú javaslat az egyes vagyongazdálkodási tárgyú rendelkezésekről, valamint egyes vagyongazdálkodást és nemzeti pénzügyi szolgáltatásokat érintő törvények módosításáról

https://www.parlament.hu/web/quest/iromanynok-egyszerusített-lekerdezese?p_p_id=hu_parlament cms_pair_portlet_PairProxy_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_auth=aOycD24B&hu_parlament cms_pair_portlet_PairProxy_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8_pairAction=%2Finternet%2Fcpql%2Fogy_irom.irom_adat%3Fp_ckl%3D41%26p_izon%3D17442

miniszter helyettesének mentelmi jogának felfüggesztését, mivel a Központi Nyomozó Főügyészség által folytatott nyomozásban hivatali vesztegetés elfogadása és más bűncselekmények megalapozott gyanúja merült fel.⁶³ A gyanú szerint a miniszterhelyettes önálló bírósági végrehajtói helyek betöltését kenőpénz adásáért tette függővé. A büntetőeljárás miatt letartóztatásban van a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar elnöke, Schadl György is.⁶⁴ A felderítést – titkos információgyűjtés során – a Nemzeti Védelmi Szolgálat végezte, a lehallgatási jegyzőkönyvekből az derült ki, hogy Schadl alkalmanként 2-5 millió forintot adott Völnernek, hogy elintézzék a kinevezéseket. Völner Pál már az ügyészségi közlemény megjelenésének napján lemondott államtitkári sztségéről, az Országgyűlés kormánytöbbsége megszavazta a felfüggesztést.⁶⁵ Ugyanakkor fontos kiemelni, hogy Simonka Györgyhez és Boldog Istvánhoz hasonlóan Völner se került előzetes letartóztatásba és parlamenti mandátumukról sem mondtak le, ezáltal továbbra is biztosítják a FIDESZ 2/3-os többségét az Országgyűlésben.

És bár a bírósági végrehajtók kinevezésének jogköre októberben – vélhetően nem függetlenül a folyamatban lévő nyomozástól – egy új Hatósághoz került, ez egyáltalán nem biztos, hogy csökkenti a korrupciós kockázatokat. Ahogy arról az 1-es pontban már írtunk, a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága fogja a jövőben gyakorolni a trafikkoncessziókkal, a bányászattal, a felszámolókkal, a bírósági végrehajtókkal, illetve a szerencsejátékkal kapcsolatos felügyeleti és engedélyezési hatósági jogkört. A Hatóságot létrehozó törvényben nincs olyan passzus, amely rendszerszinten nyújtana biztosítékot a hasonló esetek kivédésére.

Fontos kitérni rá, hogy a Schadl-Völner-ügy nyilvánosságra került irataiból egy, a végrehajtók kinevezésén túlmutató ügy képe bontakozik ki: az iratokról beszámoló 444 ismertetése szerint Schadl György a legkülönbözőbb témák kapcsán használta ki bennfentes kapcsolatait: közbenjárt egyetemeken azért, hogy az általa beajánlottak (többek között Rogn Antal kabinetfőnöke) az előírt követelmények teljesítése nélkül szerezhessenek képesítést, az OBH, valamint a Fővárosi Törvényszék elnökénél is igyekezett befolyását latba vetni egy bírónő ellehetetlenítése érdekében, illetve különböző állami és EU-s támogatások megszerzése érdekében is több minisztériumban lobbizott.

⁶³ Indítvány dr. Völner Pál országgyűlési képviselő mentelmi jogának felfüggesztésére - a Legfőbb Ügyészség sajtóközleménye, 2021. December 7. <http://ugyeszseg.hu/inditvany-dr-volner-pal-orzaggyulesi-kepviselo-mentelmi-joganak-felfuggesztesere-a-legfobb-ugyeszseg-saitokozlemenye/>

⁶⁴ Ügyészség: Völner Pál 83 millió forintot kapott, 2021. december 13. <https://infostart.hu/belfold/2021/12/13/ugyeszseg-volner-pal-83-millio-forintot-kapott>

⁶⁵ Megszavazták Völner Pál mentelmi jogának felfüggesztését, 2021. december 14. <https://24.hu/belfold/2021/12/14/volner-pal-mentelmi-jog-felfuggesztes/>

4. Ellenzéki vezetésű önkormányzatokat aránytalanul érintő döntések

a) Népfürdő-beruházás

Érintett követelmények sorszáma: 2

Az 523/2021. (IX. 6.) kormányrendelettel a kormány nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségűvé nyilvánította a XIII. kerületi Népfürdő utca-Bodor utca-Jakab József utca-Dagály sétány utca által határolt területre tervezett ingatlanfejlesztést, amelyet korábban a XIII. kerület tervtanácsa elutasított. Így, az ellenzéki vezetésű önkormányzat kezéből kikerült a beruházásról való döntés joga. Különösen aggályos a tervezett beruházás, mivel a tervezett épület nagyobb, mint amekkora épületet a XIII. kerület építési szabályzata szerint építeni lehetne. A beépíthetőség 10 százalékkal növekszik (mintegy 1240 m²), a zöldfelületi minimum 5 százalékkal csökken (mintegy 620 m²), valamint az előírt parkolóhelyek 70 százalékát kell csak biztosítani.⁶⁶ A XIII. kerületi önkormányzat az Alkotmánybírósághoz fordult, alkotmányjogi panasz eljárásban támadja a kormányrendeletet, hivatkozva az egészséges környezethez való jog sérelmére, mivel az önkormányzat álláspontja szerint a beruházás károsítja a környék mikroklímáját.⁶⁷

A Népszava beszámolója szerint jelen esetben azért lehet kiemelten fontos a kormány számára a beruházás megvalósulása, mert a beruházó üzleti kapcsolatban van a Vlagyimir Putyin elnökhöz közel álló orosz üzletember, Megdet Rahimkulov fiával.⁶⁸

⁶⁶<https://444.hu/2021/09/21/hiaba-tiltakozott-az-ellenzeki-onkormanyzat-a-tul-nagyra-tervezett-lakohaz-ell-en-a-kormany-elintezte-hogy-meg-nagyobb-lehessen>

⁶⁷ https://hvg.hu/gazdasag/20211105_angyalfold_xiii_kerulet_alkotmanybirosag

⁶⁸ https://nepszava.hu/3132865_vip-beruhazas-angyalfoldon-a-kerulet-blokkolta-a-kormany-atnyomta

b) Csak a fideszes kerületek kaptak fejlesztési pénzeket, maradhat az iparúzési adó megvonása

Érintett követelmények sorszáma: 2,5

Szeptemberben, az 1640/2021. Kormányhatározatban ismét fejlesztési pénzeket osztott ki a kormány az önkormányzatok számára. A határozat mellékletében meghatározott önkormányzatok között csak fideszes vezetésű önkormányzatok, illetve két független, de a Fidesz által támogatott polgármester által vezetett önkormányzat szerepel. A kormány ebben a határozatában több mint 14,7 milliárd forintot osztott ki a fideszes vezetésű önkormányzatok között.

Korábban, a járványhelyzetre hivatkozva felezte a kormány az iparúzési adót, amely súlyos bevételkiesést jelent az önkormányzatok számára. Az Információs és Technológiai Minisztérium (ITM) pedig közleményt adott ki arról, hogy ezt a megvonást a jövő évre is kiterjesztenék: „A kormány az önkormányzatok költségvetési stabilitását is figyelembe véve megfontolja a korábbi kamarai javaslatot, amely a helyi iparúzési adó idei mérséklését kiterjesztené 2022-re. Az intézkedéssel a magyar munkavállalók kétharmadának kenyérkeresetet biztosító kkv-szektor cégei további 150 milliárd forintot takaríthatnának meg”.⁶⁹ Az iparúzési adóból származó bevétel megfelelése egyaránt hátrányosan érint minden önkormányzatot, azonban amint azt a fenti példából is láthatjuk, a fideszes vezetésű önkormányzatok számára a kormány kompenzálja a bevételkiesést.

c) 2022-ben sem emelhetnek adót az önkormányzatok

Érintett követelmények sorszáma: 2,5

A kormány 2022-re is kiterjesztette azt a rendeletet, amely szerint a helyi és települési adók mértéke nem lehet magasabb, mint a 2020 decemberében hatályos adómérték. Új helyi, vagy települési adónemet 2022-ben sem vezethetnek be az önkormányzatok.⁷⁰

⁶⁹<https://telex.hu/belfold/2021/10/20/jovore-sem-adna-vissza-az-onkormanyzatoknak-az-iparuzesi-adot-a-kormany>

⁷⁰<https://www.portfolio.hu/gazdasag/20211126/megjott-a-kormany-dontese-ismet-odacsap-az-osszes-magyar-onkormanyzatnak-512856>

d) Közbeszerzési Döntőbizottság

Érintett követelmények sorszáma: 2,4

A Népszava gyűjtötte ki azokat az adatokat, amelyek arra vonatkoznak, hogy hány eljárást indított a Közbeszerzési Döntőbizottság a fővárossal szemben Tarlós István főpolgármestersége idején, illetve hány eljárás indult, amióta Karácsony Gergely vezeti a fővárost. Míg Tarlós István főpolgármesterségének utolsó évében 21 eljárást indított a Közbeszerzési Döntőbizottság, a választások utáni első évben 42, tehát kétszer annyi eljárás érintette a budapesti önkormányzatokat és azok vállalkozásait.⁷¹ A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Közbeszerzési Döntőbizottság a közbeszerzésekkel és a tervpályázati eljárásokkal kapcsolatos jogsértő vagy vitás ügyek miatti jogorvoslatokat intézi. Az adatokból az is kiderül, hogy nem csak az eljárások száma nőtt, de a kiszabott bírságok mértéke is számottevően emelkedett azóta, amióta ellenzéki vezetésű a fővárosi önkormányzat.

Kispest, Józsefváros és Ferencváros önkormányzata is súlyos bírságban részesült a közétkeztetési tender miatt. A Pikó András vezette VIII. kerületi önkormányzat megtámadta az 50 milliós bírságot kiszabó határozatot, a Fővárosi Törvényszék pedig ennek eredményeképp - bár a jogsértést megállapította - új eljárásra kötelezte a Közbeszerzési Döntőbizottságot.

A Közbeszerzési Hatóság eljárást kezdeményez a fővárosi villamosbeszerzéssel összefüggésben is, mivel a Hatóság szerint a BKV Zrt. előzetesen egyeztetéseket folytathatott azon frankfurti villamosok kapcsán, amikre később közbeszerzési eljárást írt ki. A Közbeszerzési Hatóság szerint a BKV Zrt. így azt a céget hozhatta előnybe a közbeszerzési eljárás során, akivel korábban már egyeztettek például a beszerzés körülményeiről vagy a szállítási ütemezésről. A Hatóság elnöke feljelentést tett, illetve jogorvoslati eljárást kezdeményezett a Közbeszerzési Döntőbizottságnál.⁷²

⁷¹https://nepszava.hu/3136667_tobb-eljaras-nagyobb-birsag-ossztuz-zudult-a-budapesti-palyaztatásokra

⁷²<https://telex.hu/belfold/2021/09/25/kozbeszerzes-villamosbeszerzes-hatosag-bkv>

e) Őszi hacacaré

Érintett követelmények sorszáma: 2,5

Nyár végén „Őszi hacacaré” néven indított útjára programsorozatot a kormány. A 130 helyszínből álló sorozat érdekessége, hogy a meghirdetett helyszínek között kizárólag fideszes vezetésű településeket találni, vagy olyanokat, ahol kormánypárti kötődésű független a polgármester irányítja a várost.⁷³ Azt viszont [nem hajlandó kiadni](#) az MTÜ, hogy mire mennyit költöttek a buliturné során.

f) Göd önkormányzata

Érintett követelmények sorszáma: 2,5

Korábban beszámoltunk már arról, hogy a kormány Gödön különleges gazdasági övezetet hozott létre, amelynek legfőbb jelentősége, hogy a Samsung-gyár adóbevételei városi helyett Pest megyei kézbe kerülnek. A megyei közgyűlés az adóbevételt négy pénzügyi alapba csoportosította: a településfejlesztési alapba, a Gödi útfenntartási és -fejlesztési alapba, a Gödi zöld-fenntarthatósági alapba és a civil támogatási alapba. Az ellenzéki vezetésű gödi önkormányzat támogatási kérelmet nyújtott be, amelyből a tavaly augusztusi rendkívüli viharok zöldhulladékának eltávolítására kért volna közel 20 millió forintot a város számára létrehozott alpból. A megyei bizottság azonban a város kérelmét napirendre sem vette.⁷⁴ December elején ismételt [nem kapott pénzt](#) a város.

Egyéb releváns

Elfogadta az Országgyűlés azt a törvényjavaslatot, miszerint egy napon lehet tartani népszavazásokat a választásokkal. Volner János független országgyűlési képviselő nyújtotta be a javaslatot, melynek eredményeképp jogilag nem lesz akadálya annak, hogy a kormány által kezdeményezett „gyermekvédelmi” népszavazást egy napon tartsák az országgyűlési választásokkal. A módosítás jelentős korrupciós kockázatot vet fel, mivel a két szavazás egy napon tartásával a népszavazás

⁷³ <https://telex.hu/komplex/2021/09/08/oszi-hacacare-fidesz-mutvi-koncert-1>

⁷⁴ <https://atlatszo.hu/orszagszerte/2021/10/19/penzosztas-god-onkormanyzata-egy-fillert-sem-kapott-a-godi-samsung-adobol/>

kampányeszközzé válna, és nehezen igazolható versenyelőnyhöz juttatná a kormánypártokat. Ha a népszavazás az országgyűlési választások napján lenne, a kormány úgy mozgósíthatna a népszavazási részvételre, hogy közben saját maga mellett is kampányolhatna az országgyűlési választásokra. Rendkívül aggályos az, ha a kormány kommunikációja összemosódik a Fidesz kommunikációjával, hiszen közpénzből nem kampányolhatna a kormány egyik párt mellett sem - ezt súlyosbíthatja az, ha a népszavazást az országgyűlési választásokkal egy időben tartják.⁷⁵

⁷⁵<https://ataszjelenti.444.hu/2021/10/13/a-kormanyt-juttatna-versenyelonyhoz-a-nepszavazasok-megtartasrol-szolo-inditvany-is>